

Sölvesborgs kommun

bun@solvesborg.se

2019-11-26

1 (22)

Dnr 2019:5699

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Hjortakroksskolan i Sölvesborg kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Hjortakroksskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Hjortakroksskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar analysen av kunskapsresultaten.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna regelbundet och med varierade metoder tillsammans med eleverna planerar och utvärderar undervisningen samt att eleverna görs medvetna om sin delaktighet i dessa moment.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 24 april 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till Skolinspektionen.Lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2019:5699) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektor leder och organiserar det pedagogiska arbetet, att det finns ett tydligt och gemensamt förhållningssätt som tillämpas av all personal på skolan och att rektor följer upp att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Granskningen visar vidare att rektorn följer upp lärares förutsättningar och omfördelar resurser kontinuerligt utifrån elevers behov.

Granskningen visar däremot att rektors analys av kunskapsresultaten är begränsad. Granskningen visar även att rektor inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Rektor leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektor leder och organiserar det pedagogiska arbetet. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn samt insända dokument framgår att det finns tid avsatt, flera gånger i veckan och i olika konstellationer, för lärares samverkan och kollegiala lärande. I samtliga dessa intervjuer framkommer att det pågår ett kollegialt lärande som ger tydliga avtryck i undervisningen samt att rektor leder och styr det kollegiala lärandet. Lärandet handlar om lektionsstruktur och lärmiljö i klassrummen. Rektor har, enligt intervjuerna, initierat detta arbete. Det framgår även av intervjuerna att lärare och elevhälsan varje

vecka har ett möte där lärare delger varandra pedagogiska framgångsfaktorer och tips. I samtliga Skolinspektionens lektionsobservationer har lektionerna en tydlig struktur, syfte och mål presenteras, rörelsepauser läggs in och lektionerna har ett tydligt avslut, i enlighet med det kollegiala lärandet som beskrivs ovan. Vidare framkommer i intervjuer med rektorn och lärare att det pågår ett lärande kring bedömning. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn följer upp att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen genom lektionsbesök och genom att hon deltar i alla möten där det kollegiala lärandet pågår. Rektorn säger att de på sina möten lyfter allt det positiva och bra de gör och att de ska fortsätta med det. Vi vill sätta ord på det vi gör för att kunna prata om undervisning med gemensamma termer, säger rektorn.

Granskningen visar även att det finns ett tydligt och gemensamt förhållningssätt som tillämpas av all personal på skolan. Av samtliga intervjuer framgår att den gemensamma utgångspunkten är att alla elever är allas, att all personal har ansvar för alla elevers trygghet samt att alla lektioner ska ha samma struktur. Vidare framgår att all personal har fokus på att skapa relationer, tillit och vilja att utvecklas, både hos eleverna och hos personalen. Lärare säger att alla elever är allas, att de arbetar relationsskapande i både personalleden och med eleverna samt att eleverna har ett förtroende för all personal. Elever säger att lärarna pratar med dem om hur de ska vara mot varandra och att eleverna alltid kan komma till de vuxna om de vill berätta något.

Det framkommer i intervjuer med lärare och rektorn att nyanställda lärare, inklusive obehöriga, ges en planerad introduktion av rektorn då de får en pärm eller mapp med information om rutiner och planer som gäller på skolan, som rektorn går igenom med dem. Obehöriga lärare får en mentor och stöd i bedömningsarbetet, enligt lärare och rektorn.

Rektor följer upp undervisningens genomförande och att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen

Granskningen visar att rektor följer upp att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Rektorn säger att hon besöker lektioner och att hon genom att vara ständigt närvarande i verksamheten, i diskussioner och på möten, får en tydlig bild av undervisningen och värdegrundsarbetet. Vidare uppger rektorn att hon pratar med personalen om värdegrundsarbetet, att de jobbar mycket med allas lika värde samt även har schemabrytande och årskursövergripande aktiviteter kring värdegrund. Lärare uppger att rektor via lektionsbesök följer upp att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen.

Rektor leder och styr inte ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektor inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete, men att det ändå bedrivs ett jämställdhetsarbete på skolan. Lärare säger att jämställdhetsarbete har diskuterats som ett utvecklingsområde på skolan. Rektorn uppger att hon inte leder och styr ett jämställdhetsarbete men att hon talat med personalen om att de behöver utveckla jämställdhetsarbetet. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna ser till att fördela talutrymmet på lektioner så att flickor och pojkar kommer till tals lika mycket. Däremot säger rektorn att de inte undersökt flickors och pojkars talutrymme eller lärares bemötande av flickor respektive pojkar. Elever och lärare ger många exempel på att jämställdhet tas upp i undervisningen. Exempelvis säger elever att de pratat om att läromedlet i historia inte alls tar upp lika många kvinnor som män, att de talat om jämställdhet kopplat till yrken, löner och ekonomi samt om olika rättigheter för kvinnor och män i andra länder, till exempel rättigheter till utbildning. Lärare nämner att de tagit upp jämställdhet i historiskt perspektiv bland annat kring rösträtt.

Rektors analys av kunskapsresultaten är begränsad

Granskningen visar att rektor följer upp lärares förutsättningar och omfördelar resurser kontinuerligt utifrån elevers behov. Lärare uppger att rektorn följer upp deras förutsättningar genom enkäter, både i grupp och enskilt samt att rektorn diskuterar lärares förutsättningar i medarbetarsamtalen. Efter de uppföljningar som görs var sjätte vecka och efter mitterminskonferensen genomför rektorn, vid behov, omfördelning av resurserna, enligt representanter för elevhälsan, lärare och rektorn.

Granskningen visar emellertid att rektors analys av kunskapsresultaten är begränsad. Av intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan framgår att de kontinuerligt följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat på individ- och klassnivå vid så kallade mitterminskonferenser och sexveckorsuppföljningar. Lärare uppger att de på skolan diskuterar resultaten på de nationella proven i årskurs 3. Däremot säger lärare att de inte har sammanställt och diskuterat elevernas resultat från bedömningsstöden i årskurs 1. Lärare uppger att de i par eller grupp planerar vad de ska utveckla i den elevgrupp de ansvarar för. Rektorn, lärare och representanter för elevhälsan uppger vidare att de har uppmärksammat och diskuterat skillnader i kunskapsresultaten mellan flickor och pojkar i årskurs 3 flera år i rad. Av statistik från skolan för årskurs 3 läsåret 2017/18 framgår att pojkar har högre kunskapsresultat än flickor i såväl matematik och svenska som samhälls- och naturorienterande ämnen. Rektorn, lärare och representanter för elevhälsan förklarar detta med att de använder en inlärningsmetod som innebär att eleverna bland annat skriver på dator/ipad istället

för med penna och papper, i de lägre årskurserna och att det verkar gynna pojkars inläring.¹

Rektorn uppger att det inte finns något övergripande systematiskt kvalitetsarbete med analys av kunskapsresultaten och att de måste bli bättre på att analysera. Vidare säger rektorn att hon behöver hitta de övergripande styrkor och svagheter som finns i olika ämnen. Lärare och representanter för elevhälsan säger att de inte kan se något samlat kvalitetsarbete kring kunskapsresultaten för hela skolan.

Sammantaget visar granskningen att både analysen av kunskapsresultaten och det strategiska jämställdhetsarbetet behöver utvecklas. Skolinspektionen bedömer dock att skolan i första hand behöver utveckla analysen av kunskapsresultaten. Detta beskrivs närmare i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar analysen av kunskapsresultaten.

Som beskrivs ovan visar Skolinspektionens granskning att rektors analys av kunskapsresultaten är begränsad. Rektorn, lärare och representanter för elevhälsan säger visserligen att de analyserat skillnader mellan flickors och pojkars kunskapsresultat. Lärare uppger vidare att de följt upp resultaten på nationella prov i årskurs 3 men att de inte sammanställt elevernas resultat från bedömningsstöden i årskurs 1. Rektorn uppger att det inte finns något övergripande systematiskt kvalitetsarbete med analys av kunskapsresultaten och att de behöver bli bättre på att

¹ Skolan redovisar följande resultat för årskurs 3 läsåret 2017/2018: I matematik når 65 procent av flickorna kunskapskraven medan 77 procent av pojkarna gör det. I svenska når 57 procent av flickorna kunskapskraven medan 64 procent av pojkarna gör det. I naturorienterande ämnen når 93 procent av flickorna kunskapskraven medan 95 procent av pojkarna gör det och i samhällsorienterande ämnen når 86 procent av flickorna kunskapskraven medan 95 procent av pojkarna gör det. De lägsta resultaten finns således i svenska medan de högsta resultaten finns i naturorienterande ämnen.

analysera. Vidare säger rektorn att hon behöver hitta de övergripande styrkor och svagheter som finns i olika ämnen. Lärare och representanter för elevhälsan säger att de inte kan se något samlat kvalitetsarbete kring kunskapsresultaten för hela skolan.

Enligt 4 kap. 4 § skollagen ska en systematisk och kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen genomföras på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet genomförs. Enligt 4 kap. 5 § skollagen ska inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Skolinspektionen rekommenderar att rektor ser till att elevernas kunskapsresultat analyseras på en övergripande nivå. Enligt Skolverkets allmänna råd för kvalitetsarbete ska resultaten följas upp och analyseras i förhållande till de nationella målen, det vill säga måluppfyllelsen ska bedömas och vilka förutsättningar som kan påverka resultaten. Syftet är att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse. Rektorn bör sammanställa enhetens resultat och se till att det finns underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkat måluppfyllelsen, samt se till att det utöver uppföljningen genomförs utvärderingar av särskilt identifierade områden inom enheten. För rektorn är det viktigt att analysera orsaken till skillnader i måluppfyllelse mellan olika grupper och klasser eller mellan olika ämnen och målområden i läroplanen. Exempelvis hur olika arbetssätt och arbetsformer, personella och materiella resurser samt personalens kompetens, värderingar och förhållningssätt och arbetssätt påverkar elevernas möjlighet att nå målen. Analysens mål är att på ett trovärdigt sätt bedöma kvaliteten i förhållande till de nationella målen, men också att identifiera faktorer som har påverkat måluppfyllelsen och som kan vara utgångspunkt för utvecklingsarbetet.²

² Skolverkets *Allmänna råd*, (2012) *Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet*, Stockholm, s. 12, 13, 25ff, 32 och 47.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och har målfokus. Undervisningen är varierad och innehåller aktivt lärarstöd. Granskningen visar vidare att lärarna använder en mångfald olika metoder för att stimulera eleverna till lärande samt att lärarna individanpassar undervisningen för att nå alla elever, oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling. Granskningen visar även att eleverna får pröva olika strategier för lärande och att de får reflektera över sitt eget lärande samt reflektera kring frågor utan givet svar.

Däremot visar granskningen att eleverna visserligen i viss mån är delaktiga i planering av undervisningen men att de inte är medvetna om att de är det. Granskningen visar även att eleverna sällan får utvärdera undervisningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Undervisningen har struktur, målfokus och variation

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och har målfokus. I samtliga intervjuer framkommer att alla lektioner följer en given struktur med inledning, arbete och avslut. Vidare framgår av intervjuerna att lärarna i inledningen presenterar undervisningens syfte och mål kopplat till läroplanen. Elever säger att lektionerna har en tydlig inledning där de pratar om mål och vad de ska göra och lära sig samt att lektionerna har ett tydligt avslut. Rektorn uppger att det är viktigt att alla gör på liknande sätt så att eleverna känner igen sig. Lärare och elevhälsan beskriver att vid inledningen av lektioner visar läraren alltid en stor bild med syfte, mål, tid och innehåll. På bilden visas även hur eleverna ska jobba, var, med vem och vad som

händer sedan. Denna bild finns med i samtliga Skolinspektionens lektionsobservationer.

Granskningen visar även att undervisningen är varierad och innehåller aktivt lärarstöd. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att lektionerna alltid varierar så att eleverna får jobba enskilt, i par, grupp och helklass. Vidare framgår av dessa intervjuer att arbetssätten varierar. Exempelvis får eleverna läsa, se film, lärare berättar och visar med hjälp av text, bild och teater, eleverna får arbeta i stationer och pröva undersökande och kreativa arbetssätt. Lärare berättar att de försöker ha intresseväckande inledningar där lärarna ibland spelar teater för eleverna, exempelvis om "Ofräscha Bertil", en påhittad figur, vid ett hälsotema. Lärare och rektorn säger att de använder olika läromedel; böcker, egentillverkade läromedel och digitala samt att de varvar med praktiska övningar och rörelsepauser. Elever berättar att lärare går runt och visar hur de ska göra och att lärare skriver på tavlan om flera behöver hjälp med samma sak. Lärare säger att de går runt och stämmer av att eleverna förstår och kommer igång med uppgiften.

Undervisningen är stimulerande och individanpassad

Granskningen visar att lärarna använder en mångfald olika metoder för att stimulera eleverna till lärande. Rektorn uppger att det är tydligt och dokumenterat att lärarna ska ha höga och positiva förväntningar på eleverna. Vidare säger rektorn att hon har en tydlig linje där hon inte tolererar låga förväntningar. Representanter för elevhälsan säger att lärarna ställer rimliga krav och förväntningar på eleverna och att höga förväntningar är vanliga. De säger vidare att lärarna ökar kraven efterhand så att eleven kan bygga upp ett förtroende till sin egen förmåga först. Lärare säger att de visar för eleverna att de tror på dem och att de gläds med eleverna på deras olika nivåer samt att de vill se till att eleverna känner att de kan lyckas. Vidare uppger lärare att de ser till att undervisningen är stimulerande och att alla elever blir delaktiga. Representanter för elevhälsan uppger att lärarna har många sätt att peppa eleverna, exempelvis med tillrop, positiva uppmaningar, tummen upp och High Five. Enligt elever säger lärarna "detta klarar ni!". Vidare berättar elever att lärare säger att de tror på att eleverna kan lära sig och att eleverna ska försöka ha tålamod. Enligt några elever säger lärare att de ska försöka tänka att det går bra även om det kan kännas svårt i början. Vidare säger elever att lärarna peppar dem och säger att de jobbat bra och försöker heja på om de blir trötta. De tar en dans- eller rörelsepaus för att komma igång igen om de tappat sugen, berättar elever. Lärare säger att de är noga med relationsbyggandet för att veta hur de ska inspirera olika elever. Vidare uppger lärare att de kopplar undervisningen till elevernas intressen och att de försöker sälja in ämnet som roligt att lära sig. Enligt lärare ser de till att berömma elevers insatser på

olika vis. Någon lärare säger att hen försöker se till att fel och misstag är tillåtna och det gör att fler och fler elever försöker. En annan lärare berättar att hen, för att avdramatisera svårigheter, tar fram olika exempel som visar att en uppgift som eleverna får kan genomföras på olika vis och att alla sätt är lika värdefulla. Rektorn säger att lärarna använder humor i undervisningen, att de bygger goda relationer med eleverna och att det är en fantastisk stämning på skolan.

Granskningen visar även att lärarna individanpassar undervisningen för att nå alla elever, oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling. Rektorn säger att alla klasser jobbar med att eleverna har sina individuella mål dokumenterade och samlade i mappar och att lärare individanpassar i alla ämnen. Vidare uppger rektorn att lärare skapar material till alla elever, utifrån elevens individuella förutsättningar. Representanter för elevhälsan säger att det finns individanpassningar för alla elever; exempelvis individuella instruktioner för elever som behöver det och elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling bromsas inte utan de får utvecklas i sin takt. Enligt lärare sätter de olika mål beroende på vilken elev det är och de kan ge det stöd och de utmaningar som alla elever behöver. Lärare säger att de har lässtationer med olika svårighetsgrader och tillhörande uppgifter; elever som kommit långt kan få i uppgift att ta reda på något som läraren inte vet; i naturorienterade ämnen och teknik kan elever få göra mera komplicerade uppgifter och i andra ämnen kan eleverna få arbeta mera med tekniker, detaljer eller att utveckla uppgiften. Vidare uppger lärare att de anpassar möbleringen och elevers placering i klassrummet samt gruppindelningen. Det finns hörselkåpor och skärmar för elever som behöver det samt olika program och appar som bland annat omvandlar text till ljud och vice versa. Elever säger att det finns både svårare och lättare uppgifter; elever som behöver det kan exempelvis ha en enklare bok i matematik.

Eleverna får pröva olika strategier för lärande och reflektera över det egna lärandet

Granskningen visar att eleverna får pröva olika strategier för lärande. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att eleverna får använda olika sätt för att lära sig. Elever säger att de hela tiden får välja hur de ska lära sig; de kan till exempel få texter upplästa och de kan öva på olika sätt med hjälp av datorn. Lärare uppger att de pratar med eleverna om hur de lär sig bäst. Enligt rektorn finns det en stor variation i sätten att lära sig. Skolinspektionen ser vid lektionsobservationer flera exempel på att eleverna får pröva olika strategier för att lära sig.

Granskningen visar även att eleverna får reflektera kring frågor utan givet svar. Lärare uppger till exempel att de har uppgifter kring texter eller bilder där elever får samtala om vad som kan hända senare eller om vad som hänt tidigare. Rektorn säger att

diskussionsfrågor finns i alla ämnen. Enligt elever har de bland annat fått fundera över vad som hände under en historisk tidsperiod och varför det hände.

Granskningen visar även att eleverna får reflektera över sitt eget lärande. I samtliga intervjuer framkommer att elever ofta får reflektera över sitt eget lärande. Eleverna reflekterar över vad de lärt sig och om de nått målen vid lektionsavslut, exempelvis genom korta muntliga frågor, Exit Tickets (att eleverna, på lärarens uppmaning, skriver om något på en lapp i slutet av lektionen och lämnar in lappen till läraren) eller tummen upp/ned. Vid lektionsobservationer ser Skolinspektionen ett flertal exempel på att elever får reflektera över sitt eget lärande. Av flertalet intervjuer framgår även att vissa klasser har en veckodagbok där eleverna utvärderar sitt lärande. Inför utvecklingssamtalen reflekterar eleverna alltid över sitt eget lärande, enligt samtliga intervjuer.

Elevernas delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen är begränsad

Granskningen visar att eleverna i viss mån är delaktiga i planering av undervisningen men att de inte är medvetna om att de är det. Någon lärare säger att eleverna får komma med förslag på arbetssätt, innehåll och redovisningssätt. Flera lärare säger att de tar reda på vad eleverna vet innan de börjar med ett nytt arbetsområde och att de sedan utformar undervisningen utifrån det. Någon lärare säger att stommen är bestämd men att hen sedan utformar arbetet efter elevernas önskemål. Rektorn och representanter för elevhälsan säger att lärarna fångar upp elevernas intressen och att de sedan bygger undervisningen på det. Elever säger emellertid att de inte märkt om undervisningen förändrats på grund av vad de tycker. De säger vidare att läraren planerar och det brukar vara läraren som bestämmer, även om läraren någon gång frågat hur de vill jobba.

Granskningen visar vidare att eleverna sällan får utvärdera undervisningen. Någon lärare säger att hen har återsamling på lektionen med Exit Tickets för att ta reda på elevernas synpunkter på det de gjort i undervisningen. En annan lärare säger att de kan fråga eleverna om hur olika stationer fungerat och om det har varit ett bra sätt att lära sig samt att de kan prata med eleverna om förbättringar av uppgifter. Flera lärare säger att de inte utvärderar undervisningen så ofta med eleverna. Vissa elever säger att de ibland får utvärdera undervisningen och att läraren kan fråga vad de tyckte om undervisningen, om lektionen varit rolig och vad som kunde gjorts bättre. Andra elever säger emellertid att det inte händer ofta att de får utvärdera undervisningen. Representanter för elevhälsan uppger att eleverna får utvärdera undervisningen i liten omfattning. Rektorn säger att hon inte känner till om eleverna får utvärdera

undervisningens innehåll och genomförande. Skolinspektionen såg ingen utvärdering av undervisningen tillsammans med elever på de lektioner som observerades.

Sammantaget visar granskningen inom området ovan att undervisningen kan förbättras. Detta beskrivs närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna regelbundet och med varierade metoder tillsammans med eleverna planerar och utvärderar undervisningen samt att eleverna görs medvetna om sin delaktighet i dessa moment.

Som beskrivs ovan är elevernas delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen begränsad. Granskningen visar att eleverna i viss mån är delaktiga i planering av undervisningen men att de inte är medvetna om att de är det. Vidare visar granskningen att eleverna sällan får utvärdera undervisningen. Flera lärare säger att de inte utvärderar undervisningen så ofta med eleverna. Vissa elever säger att de ibland får utvärdera undervisningen. Andra elever säger emellertid att det inte händer ofta att de får utvärdera undervisningen. Representanter för elevhälsan uppger att eleverna får utvärdera undervisningen i liten omfattning.

Enligt 4 kap 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska eleverna delta i den dagliga planeringen och utvärderingen av undervisningen. Alla elever ska ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Elevernas inflytande ska öka med stigande ålder och mognad.³

³ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Skolinspektionen rekommenderar att eleverna i högre utsträckning görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. I detta ingår, inte minst, att eleverna görs medvetna om sin delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen. Lärare som utformar undervisningen så att eleverna har ett reellt inflytande involverar eleverna i undervisningens alla olika delar och skeden, inte minst i planeringsstadiet. Lärare som arbetar aktivt med elevers inflytande introducerar för eleverna vad det är som de ska lära sig med utgångspunkt i kursplanen och utformar sedan tillsammans med eleverna hur detta ska gå till. De tar reda på vad eleverna redan kan inom arbetsområdet och skapar en gemensam utgångspunkt för arbetet. Eleverna kan sedan tillsammans med läraren arbeta fram gemensamma förslag på hur de ska arbeta, exempelvis i form av frågeställningar som de under arbetets gång vill söka svar på eller en gemensam tankekarta för att fånga in vilka områden som det går att fördjupa sig inom. Lärare som gör eleverna delaktiga låter också eleverna kontinuerligt utvärdera undervisningen. De ställer frågor till eleverna om hur de tycker att olika arbetssätt och arbetsformer fungerat, frågar efter elevers åsikter om hur de skulle kunna göra istället och använder exempelvis "Exit Tickets" för att få fram elevers åsikter om undervisningen. Det är viktigt att lärarna tar vara på elevernas synpunkter för att utveckla undervisningen, så att eleverna blir medvetna om att de är delaktiga i utformningen av undervisningen.⁴

⁴ Skolinspektionen (2018) *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen*, Tematisk kvalitetsgranskning, s. 41, s. 7.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att det finns ett samlat och medvetet arbete med att skapa trygghet och studiero på skolan.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Ett samlat och medvetet arbete kring trygghet och studiero

Granskningen visar att det finns ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero samt att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö. I samtliga intervjuer med personal framkommer att ett syfte med den gemensamma lektionsstrukturen och insatser kopplade till det gemensamma projekt som genomförs i alla klasser är att skapa studiero. Lärare säger att den gemensamma lektionsstrukturen och inställningen att alltid ligga steget före är viktiga för att skapa studiero. Elever säger att det finns ordningsregler som de varit med om att ta fram. Både elever och lärare säger att planerade och spontana rörelsepåuser under lektionerna bidrar till studiero.

Granskningen visar även att det finns ett medvetet arbete och gemensamt förhållningssätt för att skapa och bibehålla trygghet. Av samtliga intervjuer framgår att personalen arbetar kontinuerligt för att skapa och bibehålla trygghet och att det gemensamma förhållningssättet att alla elever är allas, det gemensamma bemötandet och att personalen ser alla elever, är grunden i det arbetet. Vidare framgår att det finns ett flertal vuxna ute på rasterna och att de ordnar olika aktiviteter för eleverna under raster. Elever säger att det är minst fem eller sex vuxna ute på rasterna som ser till att allt fungerar och hjälper till om något händer. Rektorn uppger att det finns ett gemensamt förhållningssätt som alla är medvetna om. I detta är det, enligt rektorn,

viktigt hur de vuxna bemöter eleverna och ledstjärnan är att det ska fungera i skolan för alla elever.

Granskningen visar att skolans arbete med att skapa trygghet och studiero ger gott resultat. I stort sett alla intervjupersoner säger att såväl tryggheten som studieron på skolan är god. På de lektioner Skolinspektionen observerat var studieron god. Skolinspektionens enkät som genomfördes våren 2019 visar relativt höga värden på områdena trygghet och studiero.⁵

Granskningen visar även att eleverna är delaktiga i arbetet med att skapa trygghet och studiero samt att skolan mäter elevernas upplevelse av trygghet och studiero. Av samtliga intervjuer framgår att skolan genomför en enkät i årskurs 3 och 4 som mäter trygghet och studiero. Representanter för elevhälsan säger att de redovisar enkätresultaten i skolans likabehandlingsplan. Med utgångspunkt i enkätresultaten har de bland annat vidtagit åtgärder kring gränser på skolgården, kring organisationen av rastvakter och genomfört samarbetsdagar där elever i alla åldrar blandas. Vidare framgår av intervjuer med lärare och elever att eleverna svarar på frågor om trygghet och studiero inför utvecklingssamtalen. Rektorn och lärare säger att de genomför trygghetsvandringar med eleverna för att peka ut riskområden. Vidare uppger lärare att de tar upp frågor om trygghet i klassråd och elevråd samt att de tillsammans med eleverna utvärderar tryggheten på rasterna. Elever berättar att efter en händelse på rasten fick eleverna skriva förslag på förbättringar för att det inte skulle hända igen och att det blev bättre efter det.

⁵ Svaren från eleverna i årskurs 5 gällande studiero gav indexvärdet 5,0 vilket kan jämföras med samtliga skolenheters värde som var 5,1. Elevernas svar gällande trygghet gav indexvärdet 9,3 vilket kan jämföras med samtliga skolenheters värde som var 8,3. Svaren från pedagogisk personal gällande studiero gav indexvärdet 7,2 vilket kan jämföras med samtliga skolenheters indexvärde som var 6,8. Svaren från pedagogisk personal gällande trygghet gav indexvärdet 8,3 vilket kan jämföras med samtliga skolenheters indexvärde som var 8,0. Svaren från vårdnadshavarna gällande studiero gav indexvärdet 6,4 vilket kan jämföras med samtliga skolenheters indexvärde som var 6,1. Svaren gällande trygghet gav indexvärdet 7,7 vilket kan jämföras med samtliga skolenheters värde som var 7,9.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och ger lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen. Rektorn analyserar även eventuella skillnader i omdömen och diskuterar med lärare utifrån dessa analyser.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna vid bedömningsarbetet använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Av intervjuer med lärare, rektorn och representanter för elevhälsan framgår att de nationella proven i årskurs 3 samrättas av lärare från Hjortakroksskolan och lärare från fyra andra skolor. Proven är då oidentifierade och lärarna rättar inte sin egen skolas prov. Det framkommer i intervjuer med lärare och rektorn att lärarna även deltar i de fyra andra skolornas samrättning av de nationella proven i årskurs 6, trots att Hjortakroksskolan inte har denna årskurs. Både lärare och rektorn säger att detta är ett utmärkt tillfälle till kompetensutveckling kring bedömning för lärarna på Hjortakroksskolan, inte minst med tanke på att de inom några år också kommer att ha årskurs 6 på skolan. Vidare säger såväl lärare som rektorn att lärarna använder Skolverkets bedömningsstöd och Skolverkets bedömningsportal. Rektorn uppger att de nu håller på med kompetensutveckling kring bedömning. Obehöriga lärare får, enligt rektorn och lärare, stöd av en mentor i bedömningsarbetet. Lärare säger att de vill utveckla sitt arbete med bedömning och att rektorn har startat en utvecklingsgrupp som har till uppgift att höja lärarnas kompetens i bedömning. Vidare säger lärare att de har stöd i arbetslaget kring bedömningsarbetet och att det har förts mycket diskussioner i kommunen kring bedömning.

Rektorn analyserar skillnader i omdömen

Granskningen visar att rektorn är uppmärksam på om det finns skillnader i omdömen, analyserar dessa samt diskuterar avvikelser med lärare. Rektorn säger att hon, med hjälp av specialpedagoger, ser att lärare inte gör likvärdiga bedömningar av elevers kunskaper när de ansöker om stöd till elever. Då detta även påverkar likvärdigheten i omdömen har rektorn tagit diskussion med lärare om deras bedömningar av elevers kunskaper och behov av särskilt stöd, uppger rektorn. Rektorn och lärare uppger att de även diskuterat och analyserat skillnader mellan flickors och pojkars resultat på nationella prov. Vid analysen kom de fram till att skillnaderna kunde härledas till den inlärningsmetod som används i de lägre årskurserna sedan några år tillbaka och som har gynnat pojkars lärande, det vill säga att skillnaderna inte berodde på bristande likvärdighet i omdömen.

På Skolinspektionens vägnar

X Jenny Fahlman

Beslutsfattare

Signerat av: Jenny Fahlman

X Eva Bergenlöv

Föredragande

Signerat av: Eva Bergenlöv

I handläggningen av ärendet har även utredarna Johanna Tinghammar Bruck och Lars Jennfors medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 15–17 oktober 2019. Besöket genomfördes av Eva Bergenlöv och Lars Jennfors.

Hjortakroksskolan ligger i centralorten Sölvesborg. Vid Skolinspektionens besök finns 174 elever i årskurserna 1–5. Skolan leds av en rektor. Förskoleklassen som också finns på skolan ingår inte i denna granskning.